

Vergaderjaar 2025–2026

33 835

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

Nr. 259

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 februari 2026

Bijgaand bied ik u, mede namens de Staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport, het jaarplan 2026 van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) aan.

Opzet jaarplan 2026

De NVWA biedt het jaarplan 2026 op een interactieve wijze aan op haar website. www.nvwa.nl/jaarplan2026. De verschillende «tegels» op de website geven inzicht in de activiteiten van de NVWA in 2026, organisatiebreed en per publiek belang (voedselveiligheid, productveiligheid, tabaks- en alcoholontmoediging, diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid, en natuur en milieu).

De NVWA houdt toezicht op deze publieke belangen, het maatschappelijk effect staat daarbij centraal. Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het naleven van de regels. De NVWA houdt de risico's rond de publieke belangen goed in de gaten, grijpt in waar nodig en maakt dit bekend aan de buitenwereld, bijvoorbeeld via de publicatie van inspectieresultaten. De NVWA stimuleert goed gedrag waar het kan, en handhaaft zichtbaar waar het moet.

De NVWA handelt zichtbaar voor en in verbinding met de maatschappij en onderhoudt actief relaties met koplopers in de sector en brancheorganisaties, onderzoeksinstituten en handhavingpartners – nationaal en internationaal. De NVWA neemt deel aan het publieke debat wanneer dat bijdraagt aan een betere beheersing van de risico's voor de samenleving. De NVWA en haar stakeholders bespreken hoe risico's voorkomen of verkleind kunnen worden en zoeken samen de mogelijkheden voor innovatief toezicht op. Als de NVWA ziet dat regels of beleid niet leiden tot

de maatschappelijk gewenste situatie, gaan de NVWA en de beleidsmaker met elkaar in gesprek.

Op weg naar de toekomst

De samenleving moet kunnen vertrouwen op veilig voedsel, veilige consumentenproducten en op een zorgvuldige omgang met dieren en de natuur. Effectief toezicht is daarbij onontbeerlijk. De NVWA is inmiddels halverwege de investeringen die nodig zijn om de balans tussen taken en middelen te herstellen en een toekomstbestendige toezichthouder te zijn. De afgelopen jaren investeerde de NVWA in het oplossen van achterstanden in urgente taken, die ontstonden doordat de beschikbare financiële middelen een aantal jaren afnamen terwijl het aantal taken steeds toenam. Innovatie is een speerpunt in de toekomstbestendigheid van de NVWA; in 2026 richt de NVWA zich op het wendbaarder maken van de organisatie, meer datagedreven werken en de ontwikkeling van nieuwe toezichtmethoden. Ook is er aandacht voor de versterking van kennis en capaciteit op het gebied van evaluatie, effectmeting, systeemtoezicht en risicogestuurd werken.

Prioriteiten voor 2026

Hierna volgt een korte samenvatting van de speerpunten voor de beleidsterreinen van de Ministeries van VWS en LVVN.

1. Werkzaamheden VWS-terrein

In 2025 was er sprake van een stijging van de kostprijs van de NVWA en een taakstelling vanuit het ministerie. Als gevolg hiervan was er een tekort voor het toezicht op de VWS-onderwerpen dat neersloeg bij de meest omvangrijke publieke belangen: voedselveiligheid en productveiligheid. Omdat een deel van dit tekort onlangs is gecorrigeerd door structurele toekenning van loon- en prijsbijstelling en een daling van de kostprijs, is er enige ruimte voor herstel ten opzichte van het niveau van toezicht in 2025. Deze middelen worden ingezet voor de borging van voedselveiligheid en productveiligheid.

Voedselveiligheid

Voedselveiligheid is het grootste publieke belang waarop de NVWA toeziet. Het niveau van voedselveiligheid in Nederland is hoog. Het toezicht van de NVWA draagt hieraan bij. De NVWA richt zich daarbij op de hele plantaardige en dierlijke voedselketen (inclusief diervoeder).

Ook in 2026 heeft voedselveiligheid te maken met een toenemende complexiteit van de voedselketen en meer kennis over mogelijke risico's. Tegelijk zijn er hoge maatschappelijke verwachtingen van het toezicht. In 2026 richt NVWA haar capaciteit wederom selectief en gericht in. De NVWA gebruikt daarbij nieuwe technologie, methodologieën en data steeds beter om risicogerichte en kennisgedreven keuzes te maken. Daarbij richt de NVWA zich op de grootste risico's en de plekken in de keten waar toezicht de meeste impact heeft. In 2026 doet de NVWA dat met risicogericht systeemtoezicht, projectmatig werk, thematisch toezicht en preventie. Samenwerken is essentieel voor het publieke belang voedselveiligheid: in 2026 haakt de NVWA vroegtijdig aan bij ontwikkeling van (nieuwe) wet- en regelgeving. Tot slot treedt de NVWA ook in 2026 op tegen voedselfraude en oneerlijke handelspraktijken, zodat consumenten kunnen vertrouwen op eerlijk voedsel.

Productveiligheid

De NVWA stimuleert met haar toezicht op productveiligheid dat bedrijven de veiligheid van non-food consumentenproducten borgen. Daarmee beschermt de NVWA consumenten tegen producten die (ernstig) letsel en (ernstige) gezondheidsschade kunnen veroorzaken.

In 2026 ligt de focus voor het toezicht op productveiligheid op het vergroten van de kennis en het verantwoordelijkheidsbesef bij bedrijven en consumenten. De NVWA versterkt in 2026 de beweging van producttoezicht naar systeem- en ketengericht toezicht. Toezicht op online verkoop is steeds belangrijker. Om effectief en risicogericht toezicht te houden, gaat de NVWA door met het versterken van haar informatiepositie. Een ander speerpunt in het toezicht is om ook in 2026 proactief een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van nieuwe wet- en regelgeving voor productveiligheid, in samenwerking met andere nationale en Europese stakeholders.

Tabaks- en alcoholontmoediging

Roken, vaperen en problematisch alcoholgebruik leiden tot grote schade voor de gezondheid en de maatschappij. Daarom is de ambitie om in Nederland een rookvrije en vapevrije generatie te realiseren en problematisch alcoholgebruik voor 2040 flink terug te dringen. De NVWA ondersteunt met haar toezicht een rook- en vapevrije generatie en een gezonde leefstijl.

In 2026 ligt de focus voor het toezicht op tabaks- en alcoholontmoediging op het terugdringen van de beschikbaarheid en aantrekkelijkheid van rookwaren, de illegale handel in vapes en nieuwe nicotineproducten en de blootstelling aan roken en vaperen. Ook richt de NVWA zich op het terugdringen van de online beschikbaarheid van alcohol voor jongeren en het uitvoeren van het experiment gesloten coffeeshopketen.

Toezicht is niet de enige oplossing om de rookvrije en gezonde generatie te bereiken. Daarvoor is het ook van belang dat bijvoorbeeld ingezet wordt op voorlichting en preventie. En dat er samengewerkt wordt door de partijen die zich voor de rookvrije en gezonde generatie inzetten.

Buiten bovengenoemde publieke belangen voert de NVWA ook andere werkzaamheden binnen de VWS-opdracht uit. De NVWA adviseert VWS in 2026 over de recente ontwikkelingen van de insleep en vestiging van invasieve exoten. Daarnaast werkt de NVWA in het kader van de pandemische paraatheid aan het Nationaal Actieplan versterking zoönosebeleid.

2. Werkzaamheden LVVN-terrein

Als gevolg van de extra taakstelling op apparaatsuitgaven naar aanleiding van het amendement van het lid Bontenbal, is er sprake van een tekort van € 3.2 mln. voor de LVVN-opdracht voor 2026. Dit is een kleine 1% van het totale beschikbare budget en zal in 2026 incidenteel worden opgevangen in de volle breedte van de publieke belangen.

Dierenwelzijn

Bij het toezicht op dierenwelzijn beoordeelt de NVWA diverse aspecten die bepalend zijn voor het welzijn. Vertrekpunt daarbij is de erkenning van de intrinsieke waarde en de integriteit van het dier. De NVWA richt zich op diverse schakels in de keten: de primaire bedrijven, het transport en de slacht.

Het toezicht op dierenwelzijn richt zich in 2026 primair op de borging van het welzijn van landbouwhuisdieren (door houders op primaire bedrijven, bij transport en tijdens het doden bij het slachten) en de borging van het welzijn van bedrijfsmatig gehouden gezelschapsdieren, dierentuin- en proefdieren en bedrijfs- en hobbymatig gehouden exotische dieren.

Diergezondheid

De NVWA houdt toezicht op de diergezondheid van productiedieren, gezelschapsdieren en dieren die in het wild leven. Dat doet de NVWA bijvoorbeeld door dierziekten en zoönosen (een infectieziekte die van dier op mens kan overgaan) te monitoren en door slachtdieren te keuren.

In 2026 ligt de focus voor het toezicht op diergezondheid op het voorkomen van de verspreiding van dierziekten, het verder versterken van de informatiepositie om besmettelijke dierziekten en zoönosen vroegtijdig te kunnen signaleren en het leveren van een proactieve bijdrage aan nationale en internationale wet- en regelgeving op het gebied van diergezondheid, zoönosen en pandemische paraatheid. Ook vraagt de monitoring en, indien noodzakelijk, de bestrijding van dierziekten veel capaciteit.

Plantgezondheid

Het toezicht van de NVWA richt zich op de bescherming van de plantgezondheid in plantaardige productieketens en in de groene ruimte. In 2026 ligt de focus voor het toezicht op plantgezondheid op het voorkomen dat nieuwe plantenziekten en -plagen zich kunnen vestigen en verspreiden in Nederland. De NVWA verstevigt hiervoor o.a. de samenwerking met partijen die actief zijn in het beheer van het landschap en de groene ruimte. Daarnaast zet de NVWA in op naleving van de traceringsverplichting bij bedrijven in de plantaardige ketens. Ook investeert de NVWA in de verbetering van datakwaliteit, om meer datagedreven risicogericht toezicht te kunnen houden.

Natuur en milieu

De NVWA draagt met haar toezicht bij aan de instandhouding van de inheemse biodiversiteit en duurzame toepassingen, bijvoorbeeld in de landbouw en visserij. De NVWA richt zich op verbetering van de bodem- en waterkwaliteit en beperking van milieuschade door onjuist gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen te minimaliseren.

In 2026 ligt de focus voor het toezicht op uitvoering van de integrale aanpak «Samen voor schoner water». Op basis van een gezamenlijk risicobeeld initieert de NVWA een vergelijkbaar strategisch traject voor een «Gezonde leefomgeving en biodiversiteit». Om onjuist gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen tegen te gaan, versterkt de NVWA de integrale samenwerking door in een netwerk met betrokken partijen gezamenlijk gebiedsgerichte interventies uit te voeren. De NVWA verstevigt haar informatiepositie en draagt actief bij aan nieuwe wet- en regelgeving. De aanpak van milieucriminaliteit wordt geïntensiveerd en waar nodig treedt de NVWA stevig op.

Tot slot

Het jaarplan van de NVWA geeft aan welke inzet er wordt gepleegd op de 7 publieke belangen, waarbij het maatschappelijk effect centraal staat.

Over de resultaten en effecten van de inzet van de NVWA in 2026 zal de Kamer op de gebruikelijke wijze via het jaarbeeld over het jaar 2026 worden geïnformeerd.

Graag wil ik uw Kamer het aanbod doen een technische briefing door de NVWA te laten verzorgen waarin het jaarplan en de door de NVWA gemaakte keuzes nader worden toegelicht.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J.F. Rummenie